

جهانی شدن و اثر آن بر فقر شهری در ایران

مرتضی اشرفی

مدیر گروه دفتر اقتصادی استانداری خراسان رضوی

چکیده

جهانی شده فرآیند ادغام اقتصادهای جهان در هم بیان می شود. روند جهانی شدن اقتصادی، در طول بیش از پنج قرن گذشته شکل گرفته است. فرآیند جهانی شدن به نیرویی برای کاهش پدیده فقر تبدیل گشته و توانسته است که برخی کشورهای در حال توسعه را یاری دهد تا فاصله خود را با کشورهای توسعه یافته کمتر نمایند. در کنار این موفقیت ها، برخی نگرانی ها نیز از بابت نقش متضاد جهانی شدن بر گسترش فقر گسترش پیدا کرده است. آزادسازی تجاری به عنوان نماد جهانی شدن در دنیای کنونی، بخش ها و متغیرهای گوناگون اقتصادی را تحت تأثیر قرار داده است که یکی از متغیرهای مهم در این زمینه فقر است. در ایران سهم مهمی از فقر مربوط به مناطق شهری است. بنابراین بررسی عوامل تاثیر گذار بر فقر شهری ضروری به نظر می رسد. با توجه به اهمیت موضوع، این مطالعه اثر آزادسازی تجاری را بر نرخ فقر شهری ایران مورد بررسی قرار داده است. به این منظور، مدل خود توضیح برداری برای بررسی عوامل موثر بر فقر شهری در ایران در دوره ی زمانی ۱۳۹۵-۱۳۵۷ برآورد شد. و از الگوهای تصحیح خطا و هم جمعی جوهانسون - جوسیلیوس برای بدست آوردن روابط کوتاه مدت و بلندمدت بین متغیرها استفاده گردید. بر اساس یافته های پژوهش، آزادسازی تجاری در کوتاه مدت سبب افزایش نرخ فقر شهری شده است و در بلند مدت به کاهش آن کمک کرده است. لذا، سیاستگذاری ها و برنامه ریزی ها در کشور باید به گونه ای باشد که آثار منفی و تهدیدهای ناشی از آزادسازی تجاری بر فقر شهری در ایران را کمینه کند.

کلمات کلیدی: آزاد سازی تجاری، فقر شهری، الگوی خود توضیح برداری، الگوی تصحیح و خطا